Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 163/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen puolustushankintojen kohdentamisesta kotimaisille toimijoille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustajien Mika Kari, Jani Kokko, Riitta Mäkinen, Paula Werning, Suna Kymäläinen ja Niina Malm näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 163/2025 vp:

> Onko hallitus tietoinen Hanselin puitesopimusjärjestelyn vaikutuksista taktisten kuorma-autojen hankintaan ja hankintojen kohdentumiseen, ja
>
> mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta puolustusalan julkisissa hankinnoissa pystytään aiempaa paremmin kohdentamaan kysyntää kotimaisille toimijoille, jotta pystytään turvaamaan kotimaisen puolustusteollisuuden elinvoimaa ja sitä kautta turvaamaan Suomen sotilaallista huoltovarmuutta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallituksen tietoon on aiemmin saatettu, että Hanselin puitesopimuskilpailutuksessa on asetettu sellaiset referenssivaatimukset, joita kotimainen teollisuus ei taktisten kuorma-autojen osalta täytä. Hankinnan valmistelusta saatujen tietojen perusteella Hansel kävi ennen tarjouskilpailun käynnistämistä markkinavuoropuhelua, mutta ei saanut kommentteja, ettei kotimainen teollisuus pystyisi täyttämään asetettuja referenssivaatimuksia.

Referenssivaatimusten asettamisella pyritään osaltaan varmistamaan, että sopimustoimittajiksi tarjouskilpailun perusteella valittavat kotimaiset ja/tai ulkomaiset yritykset kykenevät toteuttamaan hankinnat laadukkaasti ja luotettavasti sopimuskaudella. Taktisten kuorma-autojen kilpailutuksessa Hansel on asettanut referenssivaatimukset tiiviissä yhteistyössä taktisia kuorma-autoja hankkivien asiakkaiden kanssa hankinnan kohde ja laajuus huomioon ottaen.

Hallituksen tietoon on saatettu, että Hansel ei saanut puitesopimuskilpailutuksessa riittävästi hyväksyttyjä tarjouksia, minkä takia hankinta on keskeytetty. Uuden tarjouskilpailun valmistelu on aloitettu. Valmistelun yhteydessä Hansel tarkastelee referenssivaatimuksia uudelleen ja käy niistä markkinavuoropuhelua tarjoamisesta kiinnostuneiden kotimaisten ja ulkomaisten yritysten kanssa, jotta uudessa tarjouskilpailussa saadaan riittävästi tarjouksia.

Puolustushallinnon hankintatoiminnan lähtökohtana on Suomen puolustusjärjestelmään parhaiten sopivan suorituskyvyn hankkiminen tarkoituksenmukaisesti, kustannustehokkaasti sekä valtion keskeiset turvallisuusedut huomioiden. Hankintoja voidaan toteuttaa avoimella kilpailutuksella tai rajoitetuin menettelyin. Valittava toteutustapa riippuu hankinnan kohteesta sekä siihen liittyvistä vaatimuksista. Erityistä huomiota kiinnitetään sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamiseen sekä puolustuksen kannalta kriittisen tiedon salassapitoa koskeviin vaatimuksiin. Nämä on pystyttävä turvaamaan koko hankittavan järjestelmän elinjakson ajalla.

Elinkelpoinen ja kansainvälisesti kilpailukykyinen kotimainen puolustusteollisuus, sen kansainvälinen verkottuminen sekä vientitoiminta mahdollistavat sotilaallisen huoltovarmuuden ylläpitämisen ja edistävät maanpuolustuksen toimintakykyä. Kotimaisella puolustusteollisuudella on merkittävä rooli sekä keskeisten asejärjestelmien ylläpidossa että uusien suorituskykyjen kehittämisessä erityisesti niillä osaamisalueilla, jotka ovat kriittisiä puolustusjärjestelmälle tai joita ei muualta voida hankkia. Puolustusteollisuuden toiminta ulottuu normaalioloista sodan aikaan.

Suomen puolustuskykyä rakennettaessa ja vahvistettaessa lähtökohtana on tutkimuksiin ja syvällisiin analyyseihin perustuva tunnistettujen sotilaallisten uhkien torjunta. Päätökset hankittavista järjestelmistä perustuvat lähtökohtaisesti järjestelmien kykyyn torjua määriteltyä uhkaa sekä järjestelmien kustannuksiin. Uhkien torjuntaan käytettävien järjestelmien hankinnassa arvioidaan aina myös huoltovarmuuteen liittyvät tekijät, kuten miten ja mistä hankittavan järjestelmän kriittisiä varaosia ja ampumatarvikkeita pystytään kriisin aikana hankkimaan. Suomella täytyy itsellään olla tarvittava teollinen ja teknologinen osaaminen kriittisten järjestelmien ylläpitämiseksi ja muokkaamiseksi, jotta niiden itsenäinen käyttö voidaan taata kaikissa olosuhteissa. Pääsääntöisesti tämä osaaminen on kotimaisessa teollisuudessa. Puolustusvoimien kumppaneilla alihankintaketjuineen onkin merkittävä ja vakiintunut asema puolustusjärjestelmässä. Erityisesti strategisten kumppaneiden rooli on keskeinen Puolustusvoimien kaluston ja materiaalin kunnossa- ja ylläpidossa.

Korostan, että jo nykyisin sotilaallista huoltovarmuutta koskevat vaatimukset ohjaavat hankintoja merkittävissä määrin kotimaiselle alan teollisuudelle. Lisäksi erilaiset kansainväliset yhteishankintaprojektit tuovat myös ulkomaisia asiakkaita suomalaisille yrityksille, joka osaltaan vahventaa ja laajentaa Suomen puolustuksen teknologista ja teollista perustaa. Näistä hyvä esimerkki on CAVS-projekti, jonka kautta on kehitetty ja myyty eri maille Patrian 6x6 ajoneuvoja. Lisäksi voidaan mainita Suomen ja Ruotsin välinen yhteistyö mm. Sisu Auton ajoneuvojen kehityksessä ja hankinnassa sekä Sakon kivääreien hankinnassa, jotka osaltaan tukevat merkittävästi suomalaista puolustusteollisuutta sekä parantavat sotilaallista huoltovarmuutta.

Helsingissä 3.6.2025

Puolustusministeri Antti Häkkänen

VN/14858/2025-PLM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Häkkänen Antti 91308993C

2025-06-03